Rychnov na Moravě

Kraj: Pardubický
Okres: Svitavy
Správní obvod: Moravská Třebová
GPS souřadnice: 49.829146N, 16.640109E
Nadmořská výška: 355 m n. m.
První pís. zmínka: 1365 (659 let)
Počet obyvatel: 610
PSČ: 569 34
Adresa URL: www.rychnovnm.cz

Historie obce Rychnov na Moravě

První písemná zmínka o vsi pochází z roku 1365. Historii obce Rychnov na Moravě můžeme rozdělit na:
Pravěké osídlení
Neolitická kolonizace sem pravděpodobně přišla z Tišnovské pánve. Z Moravskotřebovska a konkrétně i z Rychnova jsou známy ve větší míře pouze ojedinělé nálezy broušené a štípané industrie. Při severovýchodním okraji, 700 m jihovýchodně od soutoku potoků Rychnovského a Lukovského s Moravskou Sázavou, objevil p. Václav Dubinský v letech 1993–1995 soubor 34 kusů štípané industrie snad mezolitického stáří. Na polích kolem obce a při východním úpatí Rychnovského vrchu byly nalézány kamenné nástroje neolitického a eneolitického stáří (sádrový odlitek vrtané sekery je uložen v muzeu v Moravské Třebové) a středověká keramika (12.–15. století). V roce 1943 bylo rozrušeno větší pohřebiště z doby bronzové (kosti, bronzové ozdoby – náramek, prsten, náušnice).
Období středověku a válek husitských
Středověká kolonizace Moravskotřebovska byla spojena s Borešem z Rýzmburka z rodu Hrabišiců. Rychnov je německého založení – Raychnow (1365). Z dětí Boreše z Rýzmburka byl majitelem moravskotřebovského panství Boreš II. Po vymření rodu Rýzmburků (1325) se panství stalo majetkem krále Jana Lucemburského. Roku 1365 koupil panství od Jindřicha z Lipé moravský markrabě Jan Jindřich. V roce 1410 je doložena v Rychnově dědičná rychta, k níž patřila krčma, kovárna, pekařství, řeznictví, dvě obuvnické dílny a mlýn, v roce 1486 zdejší fara, která za třicetileté války zanikla.
Od Husitských válek do Bílé hory
V roce 1490 se správy nad moravskotřebovským panstvím ujal po Janu Heraltovi z Kunštátu a Plumlova Ladislav z Boskovic. V této době byl Rychnov rozdělen na Horní a Dolní. Dnes je rozhraním obou částí obce kříž před domem čp. 201. V 16. století byla pro veliký konsum v Rychnově zřízena filiálka pivovaru. Rod Boskovický byl vystřídán Žerotíny.
Od Bílé hory po revoluční rok 1848
V prosinci roku 1620 musel Velen ze Žerotína prchnout z Brna. Panství dostal do své državy Karel z Lichtenštejna, jako léno české koruny. Roku 1623 zakázal Karel z Lichtenštejna vařit pivo. Byl zřízen zámecký pivovar, ze kterého musely odebírat pivo vesnice i město. Druhá Lichtenštejny zrušená byla výsada presentace farářů. Moravskotřebovský farář administroval fary boršovskou, kunčinskou a rychnovskou. Před třicetiletou válkou bylo v Rychnově 87 usedlostí.
Počet obyvatel v kraji po třicetileté válce poklesl vlivem válečných událostí a morové epidemie v kraji kolem roku 1650. V Rychnově padlo za oběť této epidemii v roce 1715 93 osob, z té doby pochází morový

sloup před hasičskou zbrojnicí, socha Panny Marie Immaculaty před kostelem, socha sv. Rocha před bývalou kovárnou.
Za války s Pruskem od roku 1740 po nástupu Marie Terezie na trůn se okolí Rychnova stalo na určitou dobu sídlem polního maršála Laudona, přímo v Rychnově měl generál Laudon hlavní stan.
V Rychnově byla roku 1802 zbořena stará školní budova s výjimkou chlévů a stodoly a v roce 1802 byla postavena škola nová, která měla čp. 174. Roku 1804 bylo v obci 180 chlapců a 164 děvčat, z nichž školu navštěvovalo 106 žáků. Obecná škola je doložena v roce 1848, nová (nynější školní budova) byla postavena v roce 1875, kdy se škola uvádí jako čtyřtřídní.
Byla dokončena stavba silnice spojující Moravskou Třebovou a Lanškroun. Od roku 1846 začala stavba železnice spojující Českou Třebovou a Brno.
V roce 1831 vypukla v kraji epidemie cholery. V Rychnově podlehlo této epidemii 66 lidí.
Dne 1. 1. 1850 vznikl nový správní útvar, politický okres Moravská Třebová. Obec Rychnov byla jeho součástí a v rámci soudní správy součástí soudního okresu Moravská Třebová.
Součástí náboženského života tohoto pohnutého období byly v jarních měsících prosebná procesí do polí za déšť, v létě poutě. Rychnov se stal v polovině 18. století význačným poutním místem, zvaným někdy „nový Mariazell".
Největšího rozsahu dosáhla účast poutníků v 60. letech 18. století, ale už počátkem následujícího věku jejich počet ustával. Velkou slávu zažil Rychnov ještě o mariánském svátku v září 1850, kdy se slavilo sté výročí přenesení zázračné sošky z lesa do kostela.